

ДИЈАКРИТИКА – ПИСМО ЗА ЕВРОПСКИ ПРОСТОР

Оливера Стојадиновић

Универзитет уметности у Београду, Факултет примењених уметности

Идеја да се направи типографско писмо које има подршку за све језике европског културног простора (ћирилица, латиница, грчки), као и за историјске облике ћирилице, потекла је из потребе за писмом које ће омогућити представљање нашег културног наслеђа, али и савремену делатност у науци и култури, у штампи и на интернету. Додатан захтев је могућност приказивања акцената који су неопходни у савременој филологији и многобројних надредних знакова присутних у историјским примерима.

Уникод табеле предвиђају места за основна слова савремене и историјске ћирилице, латинице и грчког, као и за све потребне дијакритике, акценте и надредне знаке. Постоје места и за многобројна слова са дијакритицима, али, не постоје посебна места за све комбинације које се јављају у пракси. Однедавно је доступно посебно програмирање (mark positioning) које омогућава комбиновање сваког слова са било којим изабраним дијакритиком или надредним знаком. Штавише, могуће је и суперпозиционирање надредних знакова, што се често јавља у историјским ћирилским рукописима, а што је, до сада, био тешко интерпретирати у типографији.

Ове функције могу се реализовати у свим програмима који подржавају тзв. OpenType програмирање, а то су првенствено Adobe графички пакети. Међутим, и Microsoft Word, текст процесор који је код нас широко распрострањен, такође има одређену, мада не универзалну, подршку за функцију mark positioning, што овакво писмо чини још шире применљивим.

Оно што је од великог значаја у савременим условима је то да је овакво писмо у пуном капацитету оперативно на интернету, у виду веб-фонта, такође захваљујући најновијим унапређењима у веб технологији. Овакав веб-фонт омогућио би да се текстови (нпр. дигитализовани текстови српског културног наслеђа или акценатована савремена ћирилица) у веб-претраживачима прикажу тачно и када корисник нема инсталиран одговарајући фонт у свом систему.

Дијакритика је књижно писмо реализовано у складу са наведеним захтевима. Осим што садржи сва потребна слова и знаке који се користе у европским језицима, као и историјске облике ћирилице, издваја га могућност комбиновања свих слова са комбинујућим дијакритицима. Писмо садржи преко 750 кодних места, а за сада је изведено у једној, основној, тежини и то у усправном и курзивном облику.

Захваљујући подршци Министарства културе и информисања Републике Србије, писмо Дијакритика може бесплатно

да се преузме преко сајта Типометар. Доступно је у облику дигиталних фонтова, у рачунарским форматима за примену у штампи и на интернету. Намењено је најширем кругу потенцијалних корисника, а посебно лингвистима, историчарима и научницима активним у областима везаним за језик и културу.